

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН

**ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОН ЗА ПРЯКО
УЧАСТИЕ НА ГРАЖДАНИТЕ В ДЪРЖАВНАТА ВЛАСТ И
МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ**

**Обн. ДВ. бр.44 от 12 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.100 от 21 Декември
2010г., изм. ДВ. бр.9 от 28 Януари 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.42 от 5
Юни 2012г., изм. ДВ. бр.20 от 28 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26
Юли 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.19 от 5 Март 2014г., изм. ДВ. бр.98 от
28 Ноември 2014г.**

§1. В Чл.10, ал.1, т.5 числото „200 000“ се заменя с „150 000“

В Чл.10, ал.2 числото „500 000“ се заменя с „300 000“

§2. В чл.23, ал.1 се изменя така:

„(1) Предложението, предмет на референдума, е прието, ако в гласуването са участвали не по-малко от 40 на сто плюс един глас от гражданите с избирателни права и не по-малко от половината плюс един глас за въпроси по чл.153 от Конституцията и ако с "да" са гласували повече от половината от участвалите в референдума избиратели.“

В чл.23, ал.3 се изменя така:

„(3) Когато в гласуването са участвали по-малко от 40 на сто от гражданите с избирателни права и по-малко от 50 на сто за въпроси по чл.153 от Конституцията, но повече от 20 на сто от гражданите с избирателни права, и ако с "да" са гласували повече от половината от участвалите в референдума, предложението, предмет на референдума, се внася в Народното събрание и се разглежда по реда на чл. 52

§3. В чл. 41, ал. 2 се изменя така:

„(2) Предложението, предмет на референдума, е прието, ако в него са участвали не по-малко от 40 на сто плюс един глас от гражданите с избирателни права за общински съвет в съответната община и ако с "да" са гласували повече от половината от участвалите в референдума избиратели.

ВНОСИТЕЛИ:

МОТИВИ

От 1878 г. до наши дни в България са проведени 4 национални допитвания, и над 11 такива, които не са се състояли по идейна или процедурна причина. От приемане на Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление през 2009 г. са проведени няколко значими инициативи за свикване на национален референдум, като единствено референдумът от 2012 г. се отличи със събирането на 770 000 подписа, но бе пословичен с ниската избирателна активност и неуспешното прескачане на необходимия законов праг. С няколко изключения, местните допитвания от тогава до днес също не преодоляват заложения праг.

В действащия Закон има съществени проблеми, които ограничават избирателите да изразят волята си и формират у тях усещането, че референдумите са предварително обезсмислени. Рестриктивни са високите законови прагове за провеждането и действителността на допитването в два аспекта – брой граждани, които да подкрепят искането за допитване, за да бъде организирано то и броя на тези, които трябва да участват, за да е валидно. Опитът до тук показва, че необходимите подписи не са проблем за големите политически формации. Когато инициативата е подета от неправителствена организация или малка политическа партия обаче, изискванията са значително препятствие и непосилно предизвикателство. Само този недостатък поставя в неравно положение различните субекти, които желаят да инициират провеждането на референдум. Допълнителна трудност е заложеният в закона срок, в който подписите трябва да бъдат събрани в сега установения им брой. С предвидените в този проект на нормативен акт необходим брой подписи, считаме 3-месечния срок за достатъчен.

В Европа за последните 5 години са проведени няколко референдума по различни теми - от ядрена енергетика до конституционни промени. В рамките на ЕС се срещат различни прагове - от необходимост за повече от 50% за валидност на национално допитване (Италия, Полша, Португалия), до повече от 30% (Дания) и дори повече от 20% (Словения). Подобна практика на предлаганата с този законопроект, е тази в Гърция. След внимателен анализ на смисъла на прякото участие в управлението и достъпа на гражданите до референдум, а също с оглед опита и изводите от провежданите у нас допитвания, повече от наложително е действащият

Закон да бъде изменен, за да се даде право на реално и равно участие на гражданите на Република България в държавната власт и местното самоуправление.

С намаляване броя на подписите от 200 хил. на 150 хил. за предложение за инициране провеждането на национален референдум до Народното събрание се улеснява възможността на гражданите за достъп до пряко участие в държавната власт.

Редуцирането на броя на подписите за провеждане на национално допитване от 500 хил. на 300 хил. многократно увеличава възможността за мрежова самоорганизация на гражданите по места, без за това непременно да е необходимо подпомагането от партийна организация. В номинално изражение намаляването на прага е до 40% плюс един глас и цели поощряването на инициативата на гражданите за провеждане на пряка демокрация в национален план още повече, ако се ползват възможностите на социалните медии за това.

За да бъде легитимен един национален референдум, чрез настоящия текст се предвижда прагът за това да бъде не по-малко от 40 % плюс един глас от гражданите с изборителни права. С предложените промени се цели постигането на яснота, предвидимост и стабилност на правилата за провеждане на референдум. Така, критерият за валидност на допитването винаги ще бъде еднакъв и ще се избегне хипотезата прякото участие на гражданите да има различна тежест при различните допитвания. С оглед стабилността на системата е по-добре валидността да е фиксирана, а не всеки път да зависи от нивата на изборителната активност. Релацията с изборителната активност дава предварителната информация за степента на вероятна успеваемост на допитването до гражданите.

Същевременно 40% +1 глас сваля значително прага за успеваемост на националния референдум и прави тази инициатива възможна. Същата практика е възприета в Гърция. В най-новата история на България след промените през 1989 г. е проведен само един референдум – този от 27.01.2013 г. за развитието на ядрената енергетика в България. Важно е българските граждани да се чувстват по-овластени чрез упражняването на пряката демокрация, но за тази цел да има по-голяма мотивация за участие в такава инициатива.

Със същите мотиви е предложена промяна за свалянето на прага за провеждане на местен референдум, също с не по-малко от 40 на сто +1 глас от имащите право на глас в изборите за общински съвет.

ВНОСИТЕЛИ: